

[CONSTANTIJN HUYGENS] (DEN HAAG)
AAN JACQUES DE SAINT-LUC [BRUSSEL]
27 MEI 1675
6974

Samenvatting: Huygens zendt Saint-Luc andermaal een aantal stukken. Hij wijst erop dat deze in drie verschillende toonsoorten staan. Huygens suggereert dat dit het eerste resultaat is van een plan om geleidelijk aan in alle elf gangbare toonsoorten stukken te componeren. Tenslotte beveelt hij de ambassadeur van Engeland aan bij Saint-Luc en wijst hij Saint-Luc op zijn (Huygens') arrangement van een gigue van Froberger.

Bijlage: 36 composities voor luit (Huygens).

Saint-Lucs antwoord is verloren gegaan. Mogelijk is Huygens' brief aan Saint-Luc van 19 maart 1676 (7014) daar weer het antwoord op.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, pp. 665-667: afschrift (apograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. LXXVIII, pp. 68-69: onvolledig (<Il y a, je crois ... de nostre monde>, <Parmi ces escrits ... à tout palais>).

— Worp 6, nr. 6974, p. 362: onvolledig (<Voyez si jamais ... de nostre monde>), rest samengevat.

— Rasch 2007, nr. 6974, pp. 1194-1197: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Johann Jacob Froberger; Dorothy Osborne; Martha Temple (lady Giffard); William Temple.

Titel: gigue (Froberger/Huygens).

Glossarium: b-mol (met mol); b-quaré (zonder mol); clavecin (klavecimbel); composition (muziekstuk); gigue (gigue); guitarre (gitaar); harmonique (harmonisch); luth (luit); mesure (maat); pièce (muziekstuk); production (muziekstuk); son (toon); tablature (muziekstuk); théorbo (theorbe); ton (toonsoort); viole de gambe (viola da gamba).

Transcriptie

¹Au Sieur de Saint-Luc.

À La Haye, ce 27e May 1675.

Monsieur,

Il y a, je croy, deux ans que je vous chargeay d'une vingtaine de mes productions harmoniques, en A et en E, et je me suis si bien trouvé de la peine que vous avez prise de les parcourir, et mesme de faire semblant de les gouter en quelque manière, que, comme les fous et les enfants aiment bien à retourner où on leur fait bonne chère, je me suis amusé à vous amasser peu à peu autres 3 douzaines de mes pièces, des moins mauvaises que j'aye pu choisir dans la grosse bible de mes compositions. Elles sont en D b-mol et b-quaré, et puis en G aussi b-quaré. Je n'ay que faire de vous dire que je prétens d'en sçavoir vostre sentiment par le menu, pour si, peut-estre, vous en rencontrez quelques-unes plus dignes de vostre patience que d'autres. Voyant comme je les ay cottées selon les nombres de leurs ²mesures, vous remarquerez bien que c'est là mon but, et que ce triage me tiendra lieu d'une faveur très-utile, et dont je vous resteray très-obligé. Vous en avez donc présentement en 5 tons divers. Il m'en reste encor 6 autres.

Voyez si jamais homme de ma condition a tant fait de folie que moy, qui cependant ay roulé dès ma jeunesse dans un estrange embarras d'affaires d'estat et de guerre. Encor n'est-ce pas tout: je veux me confesser à plein et vous déclarer que j'ay travaillé en mesme ordre de tons et en mesme abondance d'inventions en tablatures du clavecin, de la viole de gambe, du théorbo et de la guitarre et suis | 666 | en estat de vous le faire veoir et entendre à toute heure. Je seroys mesme vain de m'en pouvoir acquitter devant une si sçavante oreille

1. Naam geadresseerde autograaf.

2. <naissances>, maar dit moet wel een kopieerfout zijn..

que la vostre. Car, à vous ³parler franchement, c'est en ces matières le plus grand de mes déplaisirs de ne trouver à qui ⁴parler, c'est à dire, à qui me faire entendre. Il est vray qu'il se trouve peu de gens qui n'ayment le son de quelqu'instrument, mais combien en rencontrons-nous de capables de discerner le bon d'avec le mauvais? Voyla donc pourquoy je cours des 30 et 40 lieues de chemin pour trouver un auditeur ⁵et un juge à mon gré et voylà le malheureux sort à quoy vous réduit l'ignorance de la pluspart de nostre monde.

Souffriez en l'importunité de grâce, pour le peu que j'ay à vivre, et faites estat, s'il vous plaist, qu'autant que la bonté divine aggréera que cela dure, vous me trouverez à toute espreuve,

[etc.]

| 667 | Monsieur l'Ambassadeur d'Angleterre et Mesdames sa compagne et sœur, qui vous ayment et estiment comme ils doibvent, vous menacent souvent d'une visite qu'ils ont grand envie de vous demander pour peu de jours, en quoy j'espère qu'ils réusiront tost ou tard.

Parmi ces escrits je vous prie de considérer avec attention une Gigue de feu le grand Frobergher, que j'ay transportée sur le luth. Vous y trouverez des passages excellents et une fin merveilleuse. Je ne sçay rien par cœur de ce qui que ce soit, mais j'en ay pris la peine pour ceste pièce et en fay mon estude, ne la touchant aussi que pour moy-mesme, comme ce n'est nullement viande à tout palais.

Vertaling

Aan de heer Saint-Luc.

Den Haag, 27 mei 1675.

Mijnheer,

Het is, meen ik, twee jaar geleden dat ik u ⁶belastte met een twintigtal mijner composities, in A en in E, en ik was zo aangenaam getroffen door de moeite die u zich hebt getroost ze door te nemen en zelfs de schijn te willen ophouden dat u ze op de een of andere manier wel aardig vond, dat, zoals gekken en kinderen ervan houden daar terug te keren waar ze aangenaam werden onthaald, ik mij het genoeg heb verschaft voor u stapje voor stapje andermaal een drietal dozijn stukken bijeen te brengen, de minst slechte die ik heb kunnen kiezen uit de dikke bijbel van mijn composities. Zij staan in D met mol en D zonder mol en vervolgens in G zonder mol. Ik hoef niets te zeggen dan dat ik graag uw mening erover tot in de details wil vernemen, voor het geval u, wellicht, enkele eruit uw geduld meer waard zult achten dan andere. Wanneer u heeft opgemerkt dat ik de maten voorzien heb van nummers, zult u concluderen dat daar mijn doel ligt, en dat deze keuze mij een nuttige gunst zal verschaffen, waarvoor ik u zeer verplicht zal zijn. U heeft dus nu stukken in vijf verschillende toonsoorten. Er resten mij nog zes andere.⁷

Kijkt u maar eens of een man in mijn positie ooit zoveel dwaasheden heeft uitgehaald als ik, die toch sinds mijn jeugd door een merkwaardige maalstroom van staats- en oorlogsaangelegenheden heen is gegaan. Maar dat is nog niet alles: ik wil een volledige bekentenis afleggen en u zeggen dat ik met dezelfde volgorde van toonsoorten en met eenzelfde rijkdom van ideeën heb gewerkt aan composities voor klavecimbel, viola da gamba, theorbe en gitaar, en ik ben in staat u die te laten zien en horen wanneer u maar wilt. Ik zou er zelfs trots op zijn mij hiervan te kunnen kwijten voor een zo kundig oor als het uwe. Want, om eens vrijuit met u te

3. <parler> autograaf.

4. <parler> autograaf.

5. <et un juge> autograaf.

6. Huygens aan Saint-Luc, 13 juli 1673 (6905A).

7. De elf toonsoorten zullen wel die met finalis D, F, G, A en C zijn, zonder mol en met mol, en met finalis E zonder mol. Als de stukken in D (zonder en met mol), E (zonder mol), G (met mol) en A (zonder mol) al zijn geleverd, moeten die met finalis F (zonder et met mol), G (zonder mol), A (met mol) en C (zonder en met mol) nog volgen.

spreken, in deze aangelegenheden is het mijn grootste ongenoegen dat ik hier niemand kan vinden om erover te praten, dat wil zeggen, om mij aan te horen. Het is waar dat er wat mensen zijn die van de klank van een of ander instrument houden, maar hoeveel komen wij er tegen die het kaf van het koren kunnen scheiden? Vandaar dat ik dertig tot veertig mijl afleg om een luisteraar en beoordelaar naar mijn smaak te vinden, en ziehier het ongelukkig lot waartoe de onwetendheid van het merendeel van de mensen een mens brengt.

Weest u zo goed, alstublieft, deze onbeschaamdheid te verdragen, voor de korte tijd die ik nog heb te leven, en rekt u er toch op, alstublieft, dat zolang de goddelijke voorzienigheid erin toestemt het te laten duren, ik bij iedere gelegenheid zal bewijzen te zijn,

[enz.]

Mijnheer de ⁸ambassadeur van Engeland en de dames zijn ⁹echtgenote en ¹⁰zuster, die u graag mogen en achten zoals het hen betaamt, dreigen u regelmatig te vragen voor een bezoek voor enkele dagen, waarin zij zeer veel zin hebben; ik hoop dat zij vroeg of laat succes hiermee zullen hebben.

Onder deze geschriften zou ik uw speciale aandacht willen vragen voor een gigue van wijlen de grote [Johann Jacob] Froberger, die ik heb gearrangeerd voor luit. U zult er prachtige passages in aantreffen en een weergaloos slot. Ik ken niets uit het hoofd, van wie dan ook, maar ik heb voor dit stuk de moeite willen nemen om er speciaal studie van te maken, terwijl ik het uitsluitend voor mijzelf speel, want het is geen spekje voor ieders bekje.

[enz.]

8. William Temple.

9. Dorothy Osborne.

10. Martha Temple (Lady Giffard).